

Ny professor utnämnd i klinisk epidemiologi

Forskningen ska utvecklas kring vanliga »vardagssjukdomar»

Den 1 juli blev Olof Nyrén professor i klinisk epidemiologi vid Södersjukhuset i Stockholm. Han kommer tillsammans med kliniska forskare på sjukhuset att utveckla forskningen kring flera vanliga »vardagssjukdomar».

– Det handlar i många fall om sjukdomar som på grund av sin brist på exklusivitet inte blivit föremål för det forskningsintresse de förtjänar. Men på grund av sin vanlighet svarar de för en betydande del av arbetsbördan på sjukhus och vårdcentraler, säger Olof Nyrén.

Klinisk epidemiologi är ett område i utveckling. Där utnyttjas den »traditionella» sjukdomsetiologiska epidemiologins (forskning om sjukdomars orsaker) och biostatistikens nya metodologiska landvinningar för att befrukta den kliniska forskningen, det vill säga forskningen som har att göra med hur det går för patienterna när sjukdomen väl har utvecklats.

Inte så mycket snubbeltrådar

Olof Nyrén är »gammal» kirurg, sin senaste operation gjorde han 1992. Efter det har han på heltid ägnat sig åt både klinisk och sjukdomsetiologisk epidemiologi – först i Uppsala och de två senaste åren vid Karolinska Institutet (KI). Huvudsakligen har det rört sig om cancertepidemiologi.

Han är glad över den nya tjänsten men påpekar också att man måste inse att det är en väldig utmaning. Han anser att förutsättningarna för jobbet förefaller vara goda, det finns en god vilja på alla håll och inte så mycket snubbeltrådar.

– Men samtidigt ska man veta att den patientnära kliniska forskningen dras med en mängd problem. Dels har finansieringen krympt, det visar bland annat en utredning av Medicinska forskningsrådet. Dels har det blivit allt mindre luft i systemet, de kliniska plikterna har blivit tyngre, vilket allt mer har begränsat möjligheterna att bedriva forskning på arbetstid, konstaterar han.

Den nya tjänsten har tillkommit i ett samarbete mellan Södersjukhuset, Södra och Sydöstra sjukvårdsområdet och Institutionen för medicinsk epidemiologi vid KI inom ramen för det så kal-

FOTO: HARALD MARX

– **Det är väldigt** kul med den nya tjänsten, säger Olof Nyrén, nyutnämnd professor i klinisk epidemiologi.

lade Södra Folkhälsorådet. Olof Nyrén menar att Södersjukhuset och dess upptagningsområde lämpar sig mycket väl för såväl klinisk som sjukdomsetiologisk epidemiologisk forskning. Han hävdar att det kan vara en fördel att kombinera ansatserna och att studera såväl orsaker till sjukdomen som det kliniska förloppet.

Ofta när man ska studera sjukdomar lokalt på ett speciellt sjukhus blir patientgruppen för liten. Södersjukhuset däremot är ett stort sjukhus med en omfattande genomströmning av stora patientgrupper med många vanliga sjukdomar.

Sjukhusets akutmottagning tar t ex emot över 100 000 besök på ett år. I dess upptagningsområde bor närmare en halv miljon människor med »en väldig spridning av de klassiska determinanterna för sjukdom», säger Olof Nyrén och pekar på att där finns många äldre och en hel del invandrare.

Men ändå hoppas han att det ska gå att etablera samarbeten över sjukhus- och sjukvårdsområdesgränserna.

– Inte ens ett sjukhus av Södersjukhusets storlek förslår alltid, menar han.

Han har delvis varit knuten till Folkhälsorådet, som varit i gång ett par år, så

redan nu pågår flera pilotprojekt. Några exempel:

- Framfall hos kvinnor. En sjukdom som är vanlig, fast vi vet väldigt lite om den. Vi vet också väldigt lite om effekterna av den utredning och behandling som patienten får, kommenterar Olof Nyrén.

- Trafikskador och omhändertagande av trafikskadade inklusive rehabilitering.

- Våldsoffer bland kvinnor som kommer till akutmottagningen.

- Rationell läkemedelsbehandling bland äldre på sjukhem och i hemsjukvård.

Olof Nyrén berättar att det är på just sådana här vardagsnära problem man vill satsa.

– De tenderar ofta att bli bortglömda i forskningen för de ter sig så stora och så svåra att finansiera, säger

han.

– Vi har inte på något sätt begränsat oss utan gränserna sätts av vad vi kan hitta för kollegor och samarbetspartners. Det är viktigt att komma ihåg att vi inte ska isolera oss som forskningsgrupp utan tvärtom försöka knyta alla kontakter vi kan.

Folkhälsoprojekt har ofta falnat

Två av de drivande i Folkhälsorådet för den nya tjänsten har varit överläkarna Margareta Blennow och Göran Elinder.

– Vi gläder oss speciellt åt att få ett gemensamt grepp på den kliniska forskningen både för öppen och sluten vård och att få den vetenskaplighet som vi saknat i epidemiologi och i folkhälsoprojekt. Många av dessa har drivits mer av entusiasm än av långsiktighet och har därför ofta falnat när den drivande entreprenören slutat.

– Framför allt är det roligt att en så erfaren forskningsledare som Olof Nyrén väljer Södersjukhuset som sin bas. Det stärker känslan att invånarna och vi som jobbar här har något extra att ge, säger de.

Tom Ahlgren